

Szerkesztőségi Iroda:

Nagy-Becskek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők

Telefon szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1896.

XXV. évfolyam, 115. szám.

Előfizetési árak:

Égész évre ----- 12 ft.

Félévre ----- 6 .

Negyedévre ----- 3 .

Egy óra ----- 1 .

— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik mindennap

vasár- és ünnepnapok kivételével.

Kedd, május 19.

Közigazgatási bíróság.

Nagybecskerek, május 19.

(—s.) A Bánffy-kabinet nem csekély értékű leltárt kapott örökül elődjétől a Wekerle-miniszteriumtól. Az egyházpolitikai nagy reformok komplexuma volt az egyik értékcsoport, amelyet a Bánffy-kormány befejező diadalra vitt, s alig hogy ezzel végezt, már belefog a jogállam attribútumait képező reformok megvalósításába, amennyiben a képviselőház mai ülésében kezdi tárgyalni a közigazgatási bíróságról szóló törvényjavaslatot.

Az egész ország közvéleménye örömteljes érdeklődéssel bizik immár abban, hogy majdnem harmincz évi alkotmányosság után valahára lesz közigazgatási bíróságunk. Vagyis, hogy lesz jogvédelem az állampolgárok, egyének és testületek számára. Hogy a magyar nemzeti állam keretében valahára kibontakozik egyszersmind a jogállam egész rendszere.

A közigazgatási bíróság tervezetével már Tisza Kálmán, gróf Teleki Géza és gróf Szapáry Gyula belügyminiszterek foglalkoztak. Az alapvető munkának érdeme azonban Hieronymi Károlyt illeti meg, aki a most tárgyalás alá kerülő javaslatot megszerkesztette és már harmadfél évvel ezelőtt terjedelmes indokolás kíséretében a képviselőház elé terjesztette. Ez a munkát mint tudományos dolgozat a legszebb ritkaságok közé tartozik törvényelőkészítésünk történetében. Klasszikus formákban állítja az olvasó elé a különböző európai rendszereket, de egyuttal a legtapasztaltabb alapossggal meg is bírálja azokat.

Ebből következik, hogy közigazgatási bíróságunk intézményét tisztán a mi viszonyaink bázisán építi föl, alkalmazkodva

mindenben közigazgatásunk különlegességéhez s történelmi fejlődéséhez. Tehát nem olyan mű, melyet kompiláczióknak szoktak csufolni, s mely abból áll, hogy idegen intézményeket egyszerűen átültetünk, tekintet nélkül a mi speciális viszonyainkra. Amint nem tartjuk helyes dolognak a törvénygyártásnak ilyen módját, épp ugy nem tartanók helyesnek azt a módot sem, mely ügyet sem vetve a más államokban elért tapasztalatokra, teljesen theoretikus alaptól indulna ki. Az igazság itt is, mint minden esetben, a középen van. Tekintetbe kell venni egy a speciális viszonyokat, mint fel kell használni a külföldön szerzett tapasztalatokat. E kettőnek összeegyeztetésével lehet csak egészséges törvényeket alkotni.

A javaslat a közigazgatási bíróság szervezetét eredetileg kétfokunak kontemplálta, de a képviselőház előkészítő bizottsága szótöbbséggel az egy forumban állapodott meg. E tekintetben bizonyára érdekes vitatkozást lesz alkalmunk hallani a képviselőházban. Hatáskör tekintetében pedig a javaslat a taxativ felsorolás álláspontjára helyezkedik, ami leghelyesebb is, mert erejét veszi minden illetékességi kérdésnek s ezzel biztosítja az igazságszolgáltatás gyorsaságát. Igaz, hogy ez a viszonyok s a közigazgatás reformjával változásnak lesz alávetve, de ez sokkal csekélyebb hiba, mintha a közigazgatási bíróság hatásköre nem volna szabatosan körülírva.

Általában a javaslatról közigazgatásunk javítását, jobban mondva igazságsabbá tételét bizvást remélhetjük.

Millennium a megyében.

Nagybecskerek, május 19.

A hangulat Nagyikindán.

Tudósítónk írja: Hogy a „Torontál” olvasói teljesen tájékozva legyenek arról, mikép viselkedtek itt a szerb pogártársaink s milyen az ünnepélyek utóhangulata, kötelességemnek tartom újból visszatérni a közelmúltban lefolyt örömnapokra.

S itt mindenekeiőt konstatálnom kell, hogy rosszul bírálják meg azok a helyzetet, akik azt hiszik, hogy épen ez alkalommal fejlődött ki valami ellentét a magyarok és szerbek között. Hála istennek, ez nem történt meg. Sőt kötelességemnek tartom a közvélemény helyes tájékoztatása végett különösen kiemelni, hogy szerb polgártársaink (néhány tulzó kivételével, kik azonban teljesen passzív szerepet játszottak) példásan viselték magukat. Így Vlahovic György esperes a honfoglalásról mondott remek beszédet, a melyben a magyaroknak 1000 év előtt történt honalapítását és államalakítását eszterelte, s a melynek legkiemelkedőbb mozzanata az volt, hol kiemelte, hogy a szerbek csak kétszáz éve vannak ugyan e drága földön, de ezen idő óta az őket testvérekké fogadott magyarokkal együtt örültek, együtt szentvedtek, és jelenleg is együtt kell ünnepelniök, mert veszelly idejében is, mint egy hazának állampolgárai, egymás védelmére szorulunk. Ezen beszéd oly hatást gyakorolt a zsufoitig megtelt templomban levőkre, hogy lelkes Zsivió kiáltásokba törtek ki.

A szerb felekezeti iskolákban pedig valóságos tüntetésszámba ment az ezredév megünneplése, és az ünnep ott oly hazañas lefolyást nyert, a minőnél a legmagyarabb községben sem lehetett jobbat kívánni. — A tanitók Magyarország czimerét magyarázták, az ország földrajzát adták elő és a magyarok bejövételéről, va

A „TORONTÁL” TÁRSZÁJA.

Klub-élet Becskereken.

— A „Torontál” eredeti társzaja. —

Minden klubnak a világon megvan a maga sajátos jellege, amely letörölhetlen. Egyikben ez az irány vergődik tulsulyra s adja meg jellegét az egyletnek, másikban más. De egy közös vonásuk mindeniknek megvan: Szeretnek a klubtagok játszani. Egyik helyen kártyáznak, más-hol dominóznak, ismét más helyen sakkoznak, biliárdoznak. S ez így van széles e világon. A becskerekli klub életben is feltalálható ezen igazgató változatosság.

I. A kaszinó.

Tagjait két csoportba lehet osztani: a játékosok és újságolvasók nagy csoportjára. Számra nézve tulsulyban vannak a játékos kaszinói tagok. Ezek ismét több alcsoportot képeznek. A legtekintélyesebb alcsoportját a játékosoknak a kláberezők képezik, kik maguk közt ismét két osztályra oszlanak: a hatvan krajczáros és huszonnégy krajczáros osztályára. E két osztály tagjai gyakran nagyon is összeolvadnak, úgy hogy határvonalat huzni közöttük alig lehet.

Legfeljebb Gusztó bátyánkat tekinthetjük ily válaszfalnak, mint a ki hol a hatvanasoknál, hol a huszonnégyeseknél csinál originálist, a

szerint, a mint a hónap ifjukurát éli vagy napjai meg vannak számlálva.

Számra nézve legkisebb alosztálya a játékosoknak a tartlizók csoportja, a melynek elnöke és nagymestere a mi kedves Sándor bátyánk. E csoport, már tagjainak számánál fogva is, legkevésbé olvad össze más csoportokkal.

Állandó osztálya a játékosoknak a muszka preferánczosok csoportja, a melynél lárma csak akkor van, mikor Gyuri bátyánk a veres alsót a hetessel akarja elütni, vagy ha a bettlijét leszerelik.

Itt fogy el a legtöbb kréta és szivacs.

Az alcsoportok között legesőndesebb a dominózók csoportja, hol Blondi barátunk és flegmatikus Dezsőnk a nagymesterek. Alig hallani szót e csoportnál, a dominóköveket is nesztele-nül teszik le egymás mellé.

Felozslófélben van a sakkozók és biliárdozók osztálya, a melyeknek már már alig van tagja.

A újságolvasók csoportja ismét több alosztályra oszlik. Legnevezetesebb alcsoportja ennek az, a melyik újságolvasás után kibiczel. A csöndes újságolvasóból lesz a lehangosabb kibicze, a ki minden játékba beleszól, minden játszmat jobban játszik, mint a játékosok. Ezen alcsoport vezére az örökké jókedvű Biró Laczi.

Minthogy a kibiczekről szól az ének, lehetetlen elismeréssel nem adoznunk a csöndes kibiczek osztályának, a melynek feje Végtelen ur,

ha ugyan nem játszik. Jobb kibiczet képzelni sem lehet nála. Soha egy szó el nem hagyja ajkait, a játékosal együtt érez, együtt tervez, együtt bukik. Szemrehányó csöndes szempillantással utasítja rendre a lármas kibiczeket. Ő a játékosok legkedvesebb kibicze.

Az újságolvasók egyik alcsoportját alkotja az egész nap olvasók osztálya. Ezek reggeltől délig, ebédutántól ajtózárasig olvasnak és diskurálnak. Télen nyáron egyaránt. A legkedélyesebb osztály ez. Elnöke a csoportnak nincs, mert még csak a szervezkedés megbeszélésének stádiumában van.

A harmadik alcsoportját képezik az újságolvasóknak azok, a kik egész lapokat, vagy csak abból kivágott képeket, olvasmány részleteket visznek el saját magángyűjteményeik szaporítására. E csoport tagjai ismeretlenek, elnöke: X.

Ha tovább osztályoznám a tagokat, fel kellene a most felsorolt osztályok, csoportok, alosztályok figyelmen kívül hagyása mellett osztanom dohányzóokra és nem dohányzóokra. — Az előbbieket ismét szivarozókra és cigarettézőkre. Pipázók nincsenek. A klubélet a kaszinóban tulajdonképp akkor veszi kezdetét, mikor a játékosok összejönnek. Elsők az összejövételben a dominózók. Utánuk következnek a muszka preferánczosok, majd ezek után a kláberezők. Ezek közül legelőbb összejönnek a huszonnégyesek és csak később a hatvanasok. Legutoljára jönnek össze a tartlizók.

A hivatalos melléklet 103. számával.

Sz. v. V. v
61 63
1-3 1-3
304 310
321 324
334 336
352 352
418 418
433 426
500
521
552
606
616
630
633
1045
645

V. V. v
71
3 1-3
55 1140
42 1125
25 1105
17 1053
108 1042
55 1021
13 1006
33 950
14 939
16 929
15 916
17 906
10 859
16 853
30 618
30 700
45 404

V. V. v
411
1-3

1200
1247
100
118
149
229
252
531
740

Sz. v. V. v
5101
1-3
145
201
220
253
321
357
414
425
442
459
511
528
824

en idő
közép-
onáln

annak

lamint a honfoglalásról történelmi hűséggel értekeztek.

A szerb színekkel való tüntetés felfújt dolog; egy gyermek volt ugyan egy rövidke fehérpiroskék szalag, de maguk a tanítók voltak azok, kik arra ügyeltek, hogy a netalán félrevezetett gyermek netűntethessen; szóval a tanítók magatartása teljesen korrekt és loyális volt.

A délutáni népiünnepélyen mintegy 10,000 ember vett részt, a szerbek ünnepi díszben, a lányok ünnepi ruhájukban s aranyaikkal díszítve táncoltak és mulattak éppen úgy, mintha egy általuk rendezett ünnepély vagy mulatságról lett volna szó.

A legmelegebb köszönettel tartozunk Szvaty Ferencz huszárörnagynak, ki a nagy napon az ébresztőhöz a huszárezred összes trombitáit küldötte ki, s annak bizonyítékául, mely jó egyetértésben él nálunk polgárság és katonaság, az összes ünnepélyekhez szabadságot adott a katonáinak, kik azt a legdicseretesebb módon fel is használták.

Egy szóval, az ünnepi öröm akkordjába nem vegyült egyetlen egy disszonans hang sem, s ha valamikor, úgy ez alkalommal szolgáltak rá szerb polgártársaink arra, hogy testvérekként öleltük őket keblünkre.

Bár így volna ez mindig!

Kis-Torákon — mint levelezőnk írja — felette sikerült ünnepély tartatott Román Romulusz gör. kel. román tanító iskolájában. A tanulók szépen szavaltak románul és különösen magyarul. A tanító hazafias beszédet tartott, a melyben összetartásra és hazaszeretetre buzdította a tanulókat. Jelen volt a község előjárósága és a község összes intelligenciája.

Bogártelep hazafias magyar-bolgár lakói — mint lapunknak írják — szépen ünnepelték meg Magyarországi ezeréves fennállásának emléknapját. Az ünnepélyes magyar istentisztelet után megkezdődött az iskolai ünnepély, melyet Véghe Frigyes körjegyző, mint iskolaszéki elnök nyitott meg. A „Hymnus“ elnevelése után Pejov Döme helybeli tanító meleg hangon ismertette a hon ezredéves történetét a jelen volt bolgárok előtt. Ezután következtek a gyermekek magyar szavatai s szabad előadásai a magyar történelem egyes korszakairól. A jelenvolt értelmiséget meglepte a bolgár anyanyelvű gyermekek igazi magyaros kiejtése s bátor, szabad előadása. Örömköny csillogott nem egy szülő szempilláján, midőn látta szeretett gyermeke öntudatos szereplését. A szépen sikerült ünnepélyt a jelenvolt óbessenyői segédlelkész, Szmetana Agoston zárta be, midőn bolgár nyelven az Isten, a haza, a koronás király s a haza törvényei iránti tiszteletre s engedelmességre buzdította a magyar bolgárságot. A Szózat elnevelése után a tanító indítványozására az összes iskolások megajándékozása céljából a jelenlevők közt gyűjtés rendeztetett. A gyermekek

Soha sem jönnek össze a sakkozók. Az újság-olvasók osztálya a klubéletben nem számít, kivéve, ha egyuttal a játszók osztályába is felvannak véve.

Mihelyt a játszók összejönnek, megkezdődik az alapszabályszerű klubélet. Egyik asztalnál hangosan kontrázzák a játékot, ajtákos viszont aranyipipát ígér a kontráznak, ha megnyeri a játékot. Másik asztalnál egy galambepéjű ur kenetteljes szavai hangzanak fel, elismerő hangon dicsérve a partnerek kitűnő játékát és az ellenfél remek szerencsését magasztalja. A középső asztalnál az angol flegmájú Dezsike és a szótalan Bondi ur rakosgatják a dominóköveket. Szó nem hallatszik ez asztalnál. A terem éjszakai részén ülnek a muzsika preferánczosok, köztük és a hatvanasok között a tartlizók.

Minden asztalnál folyik a játék, isszák a sört, ropogatják a sós kiflit.

Ez így tart félnyolczig, a mikor megkezdődik az apostolok oszlása. Siet mindenki haza — vacsorálni. A termék kiürülnek, a villanylámpák kiallanak, az ajtók bezárulnak, Imre meg Ferencz haza ballagnak.

Igy megy ez nap-nap után. Kivétel csak akkor van e rendes és alapszabályszerű klubéletben, ha Bóka berukkol.

Trebla.

megajándékozása után a jelenvoltak a feldíszített iskolából nemzeti zászlók alatt s a Rákóczi-induló hangjai mellett kivonultak az iskola előtti 100 darab emlékfával beültetett s a község áldozatkészsége folytán körülkerített „Millenniumi térre“, a hol megkezdődött a népiünnepély, mely vig hangulatban egész estig folytatott a helybeli zenekar közreműködése mellett.

HIREK.

Tájékoztató.

Május 24. A kaszinói dalárda estélye.
Junius 29. Tiszai-regatta szövetség versenye.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van; nőbűlésre keddén és pénteken délután.

— **Kinevezés.** Torontálvármegye főispánja Dimitrievics Izidor végzett jogászt közigi joggyakornokká kinevezte.

— **Csekonics Endre gróf a királynál.** A tegnapi udvari ebéden a torontáli főurak közül Csekonics Endre gróf, v. b. t. t. vett részt, ki ő felsége balján ült.

— **Hazafias község.** Német- és Szerb Csánád község képviselőtestülete a millenniumi ünnepségek alkalmából elhatározta, hogy ezután az iskolák tanítási nyelve a magyar lesz. A község elhatározásáról értesítette a tanfelügyelőt is.

— **A juh kiállításán** — mint Budapestből írják — gróf Csekonics Endre zombolyai uradalma két millenniumi nagy érmet kapott, s pedig az egyiket a keresztzetesek osztályában, a másikat a bizott juhok csoportjában kiállított juhokért. Gróf Harnoucourt Felix écskai uradalma kiállítási érmet kapott.

— **Zászlóértés Aracson.** A napokban egy fővárosi napilap halvány czélzást tett arra nézve, hogy a torontálmezei Aracs községében zászlóértés történt. A hirt azonban nevezett lap fenntartással közölte. Sajnos, most bebonyolult, hogy mégsem volt a hír kacsa, hanem tényleg megtörtént a szégyenletes dolog. Mint értesülünk, Aracson a szerb iskoláról az előjáróság által kitűzött nemzeti színű zászlót leszakították. A törökbecsei csendőrség csakhamar érelyesen utána járt a dolognak és már másnap sikerült elfogni a tetteseket Kovácsvé Tácsa, Lalic Ráda és Lanzsin Zsiva személyeiben, a kik arczátalan flegmával vallották be bűnösségüket. El is mesélték, hogy miképpen hajtották a tettet végre. Éjjel 11 órakor követ köttek egy kötéltre, azt áthajították a zászló nyelén s mikor a kötélt a rudra csavarodott, belekapaszkodtak és leszakították a földre. Azután ott hagyták a megtépett, meggyalázott lobogót a porban heverni. Lalic és Lanzsin azt mondják, hogy őket Kovácsvé kényszerítette a bűncselekményre, a menyében ők szolgálatában állanak, s Kovácsvé elkergetéssel fenyegette mindkettőjüket, ha nem segédkeznek neki.

— **Esküvő.** Szombaton délután kötöttek házasságot Nagyszentmiklóson Lükő László kir. aljárásbíró és Telléry Jolán, Telléry József községi jegyző leánya. Esküvő után az egész násznép ismét visszament a község házára, a melyet ez alkalomra a képviselőtestület átengedett a nászünnepélyre.

— **A délmagyarországi tanító egyesület** törökkanizsai fiók köre folyó évi május 21-én Török Kanizsán a községi iskola egyik tantermében fogja megtartani millenniumi díszgyűlését a következő műsorral: 1. Délelőtt 10 órakor hálaadó isteni tisztelet; mise után az egyesületi tagok és vendégeik a községi iskolába vonulnak a díszgyűlésre, a melyet Herresbócher József fiók-egyesületi főnök nyit meg. Ocskay Miklós vezetése alatt a tanítói kar elénekli a Hymnust, Gräbel-dinger Péter p. porgányi tanító pedig ünnepi beszédet mond. A Szózat és az előző zárzó fejezik be az ünnepélyt Este a fiókok alaptökejé javára táncvizsgálommal egybekötött hangverseny rendeztetik, melyre külön meghívókat küldenek. A kik elszállásolásra igényt tartanak, mielőbb jelentkezzenek Ocskay Miklóst tanítónál. — A hangverseny műsora a következő: 1. Hunyadi L. Nyitány. Zongorán négykézre előadja: Ocskay Bagi Jolán és Sznopek János. — 2. Főolvasás. Tartja Dr. Eisler Ignác. — 3. Magyar népdalok. Eneklí Lipták Sándorné. — 4. Monolog.

Előadja Gámantsy Gergely. — 5. Székely J. Magyar ábránd. Zongorán előadja Ocskay Irén k. a. — 6. Szavaltat. Előadja Juhász Imre. — 7. Magyar népdalok. Eneklí Lipták Sándorné. — 8. Airs varies. Hegedűn előadja Ugray György, zongorán kíséri Sznopek János. — 9. Monolog. Előadja Lipták Sándorné. — 10. Bartalus. Magyar ábránd. Zongorán előadja Ugray György.

— **A sáisonból.** Benn vagyunk május második felében. Lombosak a fák ágai, hosszú selymet eresztett a pázsit. Megtermékenyült a talaj az esőzések következtében. Ugy látszik, végre itt vannak a meleg napok! (Külömben jó lesz az ördögöt nem a falra festeni, mert még megérjük, hogy mire e sorok megjelennek, ismét fel kell huzni a felöltőt, kalucsnit és kifeszíteni az esernyőt.) Különösen pedig mind melegebb napok járnak a tanuló ifjuságra, a kiknél külsőben vannak a vizsgálatok. Nyolcz és egy fél hónap után már csak rövidke pár hét, és vége lesz az iskolai évnék; de nemcsak az iskolai év vége felé közelünk mind jobban, hanem a holt sáisonhoz is. Alig jön egy egy — más évben papirkosárszámra érkező — majálisra, táncmulatságra szóló meghívó. Ami nem csoda, hisz mindenki a budapesti kiállításra készül. Aki teheti, még a legszegényebb ember is, felrándul egy-két napra a fő és székvárosba. Oda koncentrálódik most az érdeklődés. Szinte jól esik a téli mozgalmas sáison után megpihenni a mulatságokban, táncvizgalmakban, hangversenyekben kifáradt embernek. Sok családnál pedig már szóba került a nyaralás is. A kiállítás megtekintése után hová menjenek, Buziásra, Herkulesfürdőre, Bártfára, vagy valami más hazai, esetleg külföldi fürdőre. Egy ideig még lesz egy kis élet, de nem sokáig tart. Alig egy hónap múlva kihál, hogy helyet adjon a holt sáisonnak.

— **Színészek párba.** Bizonyára sokan fognak még emlékezni arra a mozgalomra, a melyet karácsony táján indítottak meg a temesvári színészek, mikor azt akarták bizonyítani, hogy a millennium nyarán elpusztulnak a színészek az igazgatók kajánságai miatt, vagyis azt akarták a színészek, hogy a nyár folyamán is legyenek előadások. Ebből származott az a párba, a mely Komjáti János színigazgatót és Raskó Gézárt, a Krecsányi baritonistáját keverte bajba. Komjáti 4, Raskó pedig 3 napi államfogházát kapott s most kezdték meg a büntetés leülését Vácztól.

— **Pénzhamisítók Torontálban.** A délvideken nagy kiterjedésű pénzhamisító szövetkezet ismét szaporodott egy jókora bandával, a melyet ugyan még nem toborozott teljesen össze a csendőrség, de eddig is biztos fogásnak ígérkezik. Mint minden nevezetes dolog a megyében, úgy ez is Orsováról indul ki. Bulik Anka, ottani labosnő meszet vett egy tót embertől és hamis koronával fizetett, a mit azonban nyomban észrevett a jambor rólyomi ember, annyira primitív utáztat volt. A megindított vizsgálat kiderítette, hogy a hamis korona megfordult már két másik ozorai ember kezén, kik viszont Szerbu Gligortól kapták azt. Elővették ezt a jómadarat is és vallatásra fogták. Megrökönyödésében azonnal kivallotta, hogy Brenka Koszta adta neki. Miután Brenkát az antalfalvi csendőrörs letartóztatta, szembesítették Szerbuvál és így kisült, hogy Brenka öt hamis koronát adott át társának forgalomba hozatal végett. — Mikor már látta a megszeppent jómadár, hogy nem kerül ki a bajból, sietett még másokat is bemártani. Elmondta, hogy Fera Iliának Ozorán, Bozsín Jóczának pedig Tomaseváczon pénzmasinájuk van. Az első forintosokat és egykoronásokat, a másik pedig huszfilléreseket gyárt. Erre ezt a kettőt is letartóztatták. Lajosfalván — a hova szintén kiterjednek a banda szálai — igen sokan vannak eddig letartóztatva. A vizsgálat, melyet László János őrsparancsnok folytat nagy buzgósággal, még mindig folyik és remélhetőleg nemsokára véget ér, a mikor már együtt lesz az egész jeles kompánia.

— **Akasztás Sziszekén.** A sziszeki törvényszék előtt tegnap hirdették ki Stojkovics Glibó többszörös rablógyilkos előtt a felsőbb bíróságok által is helybenhagyott halálos ítéletet. A rablógyilkos visszautasította a papot, a kit az ügyész czellájába küldött. Stojkovics börtönében folyton azt hangoztatja, hogy a világ tudni fogja, hogy két ló miatt felakaszthatnak egy embert. Az akasztás ma reggel ment végbe a törvényszék udvarán.

Az örök diák. Németország és talán az egész világ legöregebb diákja halt meg a napokban 70 éves korában Greifswaldban. Az illető már ötvenedik éve, hogy minden szemeszterben hűségesen beiratkozott a greifswaldi egyetem theologiai fakultására, de vizsgát nem tett sohasem. A theologusnak erre igen alapos oka volt. Egyik távoli rokona ez előtt mintegy ötven évvel meghalt és végrendeletében nagy vagyonának örökösévé őt tette meg, azzal a kikötéssel, hogy a tőkét nem kapja meg sohasem, csupán annak kamatait élvezheti, míg diákoskodik. Tanulmányainak befejezése után a vagyon különböző jótékony intézeteknek jut. Az örökséghez jutott theologusnak volt annyi esze, hogy élete végéig csak diáknak maradt meg.

(x) **Uj kénsv- és mütrágya-gyár.** A volt kereskedelmi miniszter Lukács Béla val. b. t. tanácsos elnöke alatt még a múlt év nyarán Budapesten megalakult „Zalathnai kénkovand ipar r. t.” kénkovand érczeinek feldolgozására Brassón a technika legújabb vívmányainak felhasználásával nagyszabású „kénsv- és mütrágya-gyár” állított fel, mely működését már megkezdte. Az okszerű gazdálkodás terjedése tág hatáskört biztosít az új vállalatnak, melynek vezetői bizonyára azon lesznek, hogy kifogástalan áruk szállítása és a gazdaközönség iránti előzékenység által maguknak vevőközönséget biztosítsanak. 482-1.1

(x) **Egy zágrábi kiállítás.** A horvát kormány egészségügyi kiállításában levő pharmaceutikus kiállításban a jóízű csukamáj olaj és a sertésvész e háritására való gyógyszerek, amelyek az utolsó években ily kitűnő hatással voltak, magukra vonták ő felsége kiváló figyelmét; a király a kiállítót — Mittelbach Zeiga zágrábi gyógyszerészt — bemutattatta magának, ki a gyógyszerek fontos részleteit kiemelve megmagyarázta, mire ő felsége megelégedését fejezte ki. (461-1.1)

Törvényszék.

Beresz, a vérengző.

Annak idején nagy szenzációt keltett az a vérengző gyilkosság, melyet Beresz József, báró Feilitzsch Berthold inasa követett el a szerencsétlen Markovics Eván. A nagybecskereki törvényszék 12 évi fegyházra ítélte, ezt az ítéletet azonban a szegedi tábla felbontotta és új tárgyalást rendelt el, különös tekintettel Beresz elmebeli állapotára. Elrendelte továbbá azt is, hogy báró Feilitzsch eskettessék meg az első tárgyalás alkalmával tett tanuvallomására. Az új végtárgyalást ma tartották meg, a melynek legnagyobb részét az orvosszakértők véleményének előadása képezte, mely szerint Beresz teljesen ép elméjű; némi kisebb rendbeli idegességet lehet ugyan rajta tapasztalni, ez azonban nincs összefüggésben elmebeli állapotával. Dr. Orsody Lajos királyi ügyész újabb vádindítványában kijelenti, hogy a gyilkosság teljesen kizártan tekinthető és csupán emberölés vétsége miatt lehet büntetni. Beresz korlátolt ugyan szellemileg, de ez nem betegség, hanem csak állapot, a mely már születéstől kezdve megvan némelyik emberben, és így Beresz akaratában könnyen befolyásolható. Dr. Demkó Pál azt iparkodik bizonyítani, hogy Beresz pillanatnyi elmezavarban követte el végzetes tettét, mert — ugymond — még eddig nem volt olyan esettel dolga, a hol a gyilkos csupán azért ölt volna, mert a gyilkosságban kedve tellett. Már pedig Beresznek alig volt oka, vagy ha volt is, az oly csekély, hogy semmiképpen sem áll összefüggésben a tett nagyságával. A törvényszék (elnök: Duka László, szavazóbírák: Kövér Lajos és Illiczky Mihály, jegyző Patocska János) ezek után meghozta ítéletét, mely szerint Bereszt a btk. 279. szakaszába ütköző szándékos emberölés büntetésében bűnösnek ismeri és ezért 12 évi fegyházra és 5 évi hivatalvesztésre ítéli, a melyből vizsgálati fogság címen 9 hónap kitöltöttnek vétetik.

Irodalom és művészet.

* **Magyar Sakk-Almanach** cím alatt egy tíz ivre terjedő érdekes mű jelent meg legújában Rottenberg Béla szerkesztése alatt a nagybecskereki sakkor kiadásában. A könyv, mely négy részre oszlik, valóban hűzögöltő ezen a téren és mulattató közleményeivel hivatva van úgy a sakkosok, mint a laikusok kedélyét felvidítani. Az országalmi részt Gockler Lajos „A sakkosok története” című pályanyertes munkája nyitja meg, melyben saját kutatásai alapján öt korszakra osztja fel a sakkjáték történetét, és annak eddigi homályos eredetét és fejlődését világosan tárja elénk. A számos cikkből kiemeljük még a következőket: A mester, vig sakkjáték, dr. Korchmáros Kálmántól; Sakk a királynőnek, humoreszk, Lauka Gusztávtól; A sakkjáték és az iskola, Molináritól; Menyecske sakkmeister, Németh Pétertől; Miért nem tudok én sakkozni, Sz. Szigethy Vilmostól stb. A második részben hazánk nevezetesebb sakkmeisterjeinek életrajzait közli egynéhányunk arczképe kíséretében. A harmadik „Mulattató rész” a sakkéletből merített és Filkovic Boldizsár sikerült eredeti rajzaival illusztrált adomákkal nevelteti meg olvasóit. Végül a gyakorlati rész számos kitűnő sakkfeladványt és játszmat tartalmaz. Kiemelendő még a sakkasztár, mely magyar, német, angol és francia nyelven magyarázza meg a sakk műszavakat. A valóban esimes almanach, melyet hazánk ezredéves fennállásának emlékére adtak ki, hivatva van a sakk kulturának új lendületet adni. — Bolti ára 1 frt 50 kr és megrendelhető a „Magyar Sakk-Almanach” kiadóhivatalában Nagybecskerekben és minden hazai könyvkereskedésben.

* **Az Uj Idők** e h ti száma közli Benczur Gyula híres festményének, a „Budavár visszafozlalása” címűnek első vázlatát és azonfelül sok, érdekesnél érdekesebb aktuális rajzot, minők „A király az állatkiallítás”, „A fogatok verseny”, „A történelmi kiállítás”, „Részlet a vadászati kiállításból” (Neogrady Antal rajza) stb. A szövegből kiemeljük Ozobor Béla cikkeit a történelmi kiállításról, Papp Dániel novelláját, Endrődi Sándor Kurucz-dalok című versét, a műcsarnok arczképkiallítását tárgyaló cikket Bródy Sándor tollából és Tábori Róbert „Udvari ebédekről” című cikkét. A jövő számban hosszabb elbeszélés kezdődik Herczeg Ferenc tollából. — A Magyar Lányok e heti száma a következő tartalommal jelent meg: Gaál Mózes: A legisebb leány. (Regény. Folyt.) Benedek Elek: Testamentum. Házipar csarnok. Történelmi csoport kápolnája. (Képek.) Kisteleki Ede: Szülőföldem szép határa. (Vers.) Hentaller Elma: Ezer év. Ünnepek csarnoka. Frigyes királyi herceg pavilonja. (Képek.) Csendes boldogság. (Kép.) Halászkunyhó. Kertészeti pavillon. (Képek.) Tutsak Anna: Simon mester. (Elbeszélés. Vége.) Ecsedi Piroska: Csendes boldogság. A fiatalság ünnepe. Irodalom. A szerkesztő postája. Mind a két lapból a kiadóhivatal (Andrássy-ut 10. szám) kívánatra bárkinek ingyen küld mutatványszámot.

Legújabb hírek.

Bánffy válasza.

Budapest, május 18. Bánffy báró nyilatkozata a szerb kormányköröket nagyon kielégítette. A Videlo egy sugalmazott cikkekben elintéztnek mondja az ügyet. Az Odjek elítéli a kontárnak és ügyetlennek mondja Novákovic politikáját. Belgrád egész lakossága örül, hogy a kellemetlen ügyet végképpen eltemették.

Bubics püspök Kassa diszpolgára.

Budapest, máj. 18. Kassa város törvényhatósága ma tartott közgyűlésén Bubics Zsigmond kassai püspököt a magyar nemzeti eszme lelkes terjesztéséért és a városi kulturintézmények bőkezű támogatásáért egyhangulag, nagy lelkesedéssel Kassa város diszpolgárává választotta meg.

A szerb kormány bukása.

Budapest, május 18. Mint hírlik, a király biztosította a pártvezéreket arról, hogy a választásokat a nagy szkupstina számára, melynek augusztusban kellene egybegyűlnie az új alkotmány megszavazása céljából, nem a mostani, hanem egy új, koalíciós kormány fogja intézni.

Táviratok.

Károly Lajos kir. herceg meghalt!

Budapest, május 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Károly Lajos kir. herceg ma reggel fél hét óraker elhunyt. Midőn tegnap este leánya, Margit Zsófia főhercegnő megérkezett, a főherceg még teljes öntudatánál volt és örömet fejezte ki leányának megérkezése felett. Tegnap, este megjött a pápának távirati áldása is. Ő felsége a király éjjel után két óraker ment a főherceg betegágyához, a hol Ferencz Ferdinánd kir. hercegen kívül, ki csak ma érkezett meg, az egész királyi család jelen volt. Fél három óraker a beteg állapotában beállt az agónia. Ő felsége folyton a beteg mellett volt, mignem a főherceg halála bekövetkezett.

Országgyűlés.

I.

(A képviselőház ülése május 19-én.)

Budapest, május 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésén Szilágyi elnök jelentését Károly Lajos főherceg haláláról a képviselők állva hallgatták végig. — A millenniumi ünnepségekre gyász borult, ugymond az elnök, Károly Lajos kir. herceg, ki a trónhoz legközelebb állott és a ki a magyarok iránt érzett sympathiáját sokszor bebizonyította, meghalt. Indítványozza az elnök, hogy részvétfelirat intézessék ő felsége Mária Terézia kir. herceggasszonyhoz, a temetésen a Ház magát küldöttségileg képviseltesse és a ravatalra koszorút helyezzen.

Miután az indítvány egyhangulag elfogadtatott, az ülést az elnök elhalasztja.

II.

(A főrendiház ülése 1896. május 19-én.)

Budapest, május 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) A főrendiház is ülést tartott ma, melyen Szilágyi József elnök Károly Lajos kir. herceg elhunytát a főrendeknek bejelentette, a kik szintén azt határozták el, hogy részvétfeliratot intézzenek, a temetésen küldöttségileg vesznek részt, és a ravatalt megkoszorúzzák.

Károly Lajos főherceg halálának híre Budapesten.

Budapest, május 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Károly Lajos főherceg halálának híre Budapesten mély megdöbbenést keltett mindenütt. Az ünnepi zászlódiszt gyászlobogók légiója váltotta fel, a melyek hirdetik a mély gyászt, mely az örömnappokat oly korán követte. — A színházak zárva vannak, és úgy a bécsi lapok, mint a budapestiek közöl számosan külön kiadásban tudatták a szomorú hírt. — A főváros holnap rendkívüli közgyűlést tart.

Hirdetések.

Bátorkodom a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy négy évig működtem mint orvos a fővárosban, jelenleg Nagybecskereken, a Hunyadi fő-utczában a Sindelás-féle házban kezdem meg orvosi rendelésemet.

Dr. Klein Dániel,
egyetemi orvosdoctor.

2311. sz. tkvi 1896.

Arverési hirdetmény.

A törökbecsei kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajtónak Korunov férj. Vijatov Szóssa, Gyurits Omer, Korunov Zsiva, Korunov férj. Czveits Milicza és Uberreiter Mladen aracsilakosok végrehajtást szenvedők elleni 357 frt 23 kr iránti végrehajtási ügyében, a területen levő Aracs község határában fekvő 490. sz. tjkvben A. I. 1. soroz. 548 hrsz. és 468. öszir. szám alatt foglalt ház és beltelek 412 frt kikialtási árban 1896. évi június hó 15-ik napjának d. e. 9 órakor Aracs község házában arverés alá fog bocsájtani és a kikialtási áron alul is el fog adatni.

Venni szándékozók tartoznak a kikialtási ár 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelölt és árfolyammal számított és 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. keit igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában jelzett és óvadékképesnek nyilvánított értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az első az arverés jogerőre emelkedése után 15 nap, a másodikat 30 nap, az utolsót 45 nap alatt, mindig az arverés napjától számított 6% kamattal együttesen a török-becsei kir. adóhivatal mint letéti pénztárnál szabályszerű letéti kérvény kapcsán lefizetni és a vétel után járó kincstári illetéket viselni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Az arverési feltételek többi pontjai a hivatali órák alatt a kir. járásbíró telekkönyvi irattárában és Aracs község előljárási irattárában megtekinthetők.

Kelt Török-Becsén, a kir. járásbíró mint tkvi hatóságnál 1896. évi márczius hó 25-én

Szabó,
kir. aljárásbíró.

672. sz. hk. 1896.

Az antalfalvai főszejgabiróságtól

Idezés.

Mislyanov Rakilla ismeretlen helyen tartózkodó házközösi tag az 1885: XXIV. t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott utasítása 18. §-hoz képest felhívatik, hogy a Mislyanov-féle 233. sz. házközösi megszüntetése ügyében T. Sziget község házához 1896. évi július hó 9. napjának d. e. 8 órájára kintüztött tárgyalásra vagy személyesen jelenjen meg, vagy pedig a részére Cannuerlingki Róbert t. szigeti lakos személyében kinevezett gondnokot czélszerű képviselőre nézve kellően utasítsa, mert ellenkező esetben ezek elmulasztásának következményeit magának tulajdonítsa.

Kelt Antalfalván, 1896. évi május hó 9-én.

Grofsoreán,
hk. főszejgabiró.

487-1.1

Irnoki állás.

Temesmegye buziási járásba kebelezett Nagy-Kövères körjegyzőségénél az évi 400 frt fizetéssel rendszeresített végrehajtó irnoki állás június hó 1-ével betöltendő. Az ezen állást elnyerni óhajtok felkértenek, hogy okmányaikat a román nyelvben miként való jártasságukat is jelezve előírt előljáráshoz mielőbb ajánlottan küldjék be.

Grabler Arpad
körjegyző.

488-1.1

Zsvetz Pál
bíró.

2310. szám tkvi 1896.

Arverési hirdetmény és arverési feltételek.

A nagybecskereki kir. tvszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. kincstár végrehajtónak Krtyanszki Marra ugyis mint kk. Krtyanszki Danicza t. és t. gyámja és Krtyanszki Józsa nagybecskereki lakos végrehajtást szenvedők elleni 319 frt 92 kr tőkekövetelés s jár. iránti végrehajtási ügyében az arverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő nagybecskereki 1014. sz. tjkvben 1797., 1798. hrsz. alatt foglalt 1075. ö. i. sz. ház 510 □-öl beltelekkel 686 frt kikialtási árban 1896. évi június hó 11-ik napjának d. e. 10 órájkor ezen kir. tvszék telekkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános arverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikialtási áron felül ígérést senki sem tenne, az arverésre kintüztött birtok szükség esetén a kikialtási áron alul is el lesz adandó.

2. Arverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikialtási árának 10%-át vagyis 68 frt 60 krt készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. évi nov. 1-én 3333. ig. min. rend. 8. §-ban jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az arverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. tvszék tkvi irattárában és a helybeli városi tanácsnál megtekinthetők.

Kelt a nagybecskereki kir. tvszék tkvi hatóságánál, 1896. évi márczius hó 13-án.

Hniczky,
kir. tvszéki bíró.

479-1.1

1967. szám. 1896.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a perlaszi kir. járásbíró 1896. évi 668. számú végzése következtében dr. Orsó Mátyás ügyvéd által képviselt Gradity Koszta javára Mihajlov Mladen botosi lakos ellen 114 frt 50 kr s jár. erejéig 1896. évi márcz. hó 20 án foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 420 frtra becsült 100 m. tengeri, 2 tehén és 1 kocsiálló ingóságok nyilvános arverésen eladatnak.

Mely arverésnek a perlaszi kir. járásbíró 1967/1896. számú végzése folytán 114 frt 50 kr tőkekövetelés, ennek 1894. évi decz. hó 20. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 28 frt 65 krtban bi-

rólag már megállapított költségek erejéig Bótoson adós házában leendő eszközésére 1896. évi május hó 27-ik napjának dél-előtti 10 órája határidőül kintüztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Perlaszon, 1896. évi május hó 1-ső napján.

Engl,
kir. bírósági végrehajtó

485-1.1

2585. sz. tkvi 896.

Arverési hirdetmény és arverési feltételek.

A nagybecskereki kir. tvszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajtónak Sztankov Ilija és Sztankov Obrad másként Milán szerb. elleméri lakos végrehajtást szenvedők elleni 60 frt 38 kr tőke követelés s jár. iránti végrehajtási ügyében az arverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. tvszék területében levő szerb elleméri 297. sz. tjkvben 684-686. hrsz. alatt felvett 297. ö. i. sz. ház 1200 □-öl beltelekkel és 2519. hrsz. alatt felvett 2 hold kaszáló 160 frt, 2016. hrsz. alatt felvett 1005 □-öl szőlő és 2901. hrsz. alatt felvett 133¹/₂ □-öl szántó 116, frt és 1361 b., 1458 b., 1837 b. hrsz. alatt felvett 6 hold 489 □-öl szántó 544 frt kikialtási árban 1896. évi június hó 13-ik napjának d. e. 10 órájkor ezen kir. tvszék telekkönyvi helyiségében, Szerb-Ellemér község házában megtartandó nyilvános arverésen következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikialtási áron felül ígérést senki sem tenne, az arverésre kintüztött birtok szükség esetén a kikialtási áron alul is el lesz adandó.

2. Arverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikialtási árának 10%-át, vagyis 16 frt, 11 frt 60 kr és 54 forint 40 krajczárt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított s az 1881. nov. 1. 3333. ig. min. rend. 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Az arverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. tvszék tkvi irattárában s Szerb-Ellemér község házában megtekinthetők.

Kelt a nagybecskereki kir. tvszék tkvi hatóságánál, 1896. évi márczius hó 27-én.

Hniczky,
kir. tvszéki bíró.

478-1.1

Walla József

mozaik- és csementáru-gyar

építési anyagok raktára

BUDAPEST,

VII., Rottenbiller-u. 13.

Vállalkozik:

GRANITTERAZZO,

BETONIROZÁSOK,

CSATORNÁZÁSOK,

SZÓKÓKUTAK,

CZEMENT-LAPOK és

MOZAIK-LAPOKKALI

KÖVEZÉSEK

elkészítésére stb.

Raktárt tart:

KERAMIT-LAPOK,

KELHEIMI-LAPOK,

METTLACHI-LAPOK,

TERRACOTTA-ARUK,

KÖFEDÉLPEP

TÜZÁLLÓ-TÉGLÁK,

KÉMÉNY-RAKVA-

NYOKBOL stb.

Gyári raktára a gartenai Portlandi csement és vízhatlan mész gyárnak.

Nádfonat, Stuccatur készítéshez.

312-42